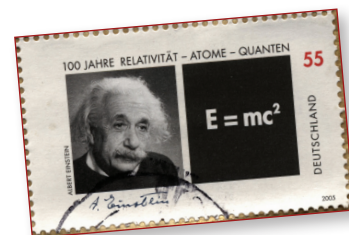
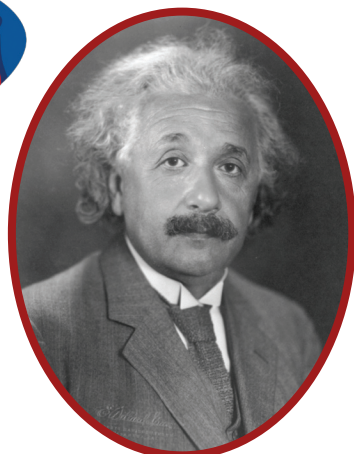

Besedilo: **Barbara Berolina**
 Fotografije: **Da Vinci Learning**

Prvi zvezdnik znanosti: Albert Einstein

Kaj bi se zgodilo, če bi preganjal snop svetlobe in ga le dohitel? To se je spraševal najstnik, medtem ko so ga njegovi sošolci zmerjali z zgubo, se podili za žogo in se spogledovali z dekleti. Čez nekaj let je misel dokončal in preobrazil idejo o celotni strukturi vesolja.

Kompas, violina in ježa na žarku svetlobe

Rodil se je 14. marca 1879 v južni Nemčiji. Že kot otrok je bil nenavaden, do devetega leta skoraj ni govoril, a se je navduševal nad kompasom in violino ter sanjal, da jezdi na žarku svetlobe. Družina se je preselila v Italijo, Albert pa je ostal v Münchnu, da bi dokončal srednjo šolo. Namesto da bi šel k vojakom, je pri sedemnajstih pustil šolo in se preselil v Švico, kjer je na tehniški univerzi v Zürichu diplomiral iz fizike. Veliko znanstvenikom se je ponudil za asistenta, a ga niso hoteli. Tako je leta 1902 začel delati v patentnem uradu. Poročil se je z Milevo Marić, študentko fizike iz Novega Sada, v zakonu sta se jima rodila dva otroka, a zakon ni trajal.

Relativnostna teorija

Služba uradnika mu je omogočala temeljito premišljevanje o teoretični fiziki. Kmalu so začeli njegove dosežke priznavati. Za razlago

fotoelektričnega učinka je l. 1921 prejel Nobelovo nagrado za fiziko. A najbolj znan je Einstein po svoji teoriji relativnosti. Svetloba potuje s stalno hitrostjo 300.000 km/s glede na opazovalca, čas je torej relativen. Ena posledica je tako imenovani paradoks dvojčkov. Astronavt odleti v vesolje, brat dvojček pa ostane doma. Oba imata 30 let. Astronavt odleti z Zemlje za deset let, vsaj misli, s hitrostjo 260.000 km/s. Nato se obrne in odleti nazaj. Ob vrnitvi ima 50 let, njegov brat pa praznuje 70 let. A potovanje s hitrostjo, blizu svetlobni, ni pot do večne mladosti. Mnogo dokazov za Einsteinovo teorijo je prišlo desetletja pozneje.

Selitev v Ameriko

Med prvo svetovno vojno se je Einstein vrnil v Nemčijo. Leta v Berlinu so bila znanstveni vrhunec njegove kariere, a vojna je spremenila vse, tudi njegov pogled na svet. Einstein je bil Jud in, ko je Hitler postal kancler, je bil prisiljen pobeigniti v ZDA. Malokdo ve, da je

bil tudi protivojni aktivist. Nekateri menijo, da je imel slabo vest, saj je njegova znanost pripomogla k odkritju atomske bombe. Strastno je spodbujal mirovno gibanje. Leta 1952 so mu ponudili celo predsedovanje Izraelu, a je bil prepričan, da kot predsednik ne bi bil priljubljen in je ostal zvest znanosti.

Zvezdniško življenje

Albert Einstein je prejel kar nekaj častnih doktoratov znanosti najbolj uglednih evropskih in ameriških univerz. Bil je medijska zvezda. Morda je bil tako priljubljen tudi zato, ker je bil pravi znanstvenik s štrlečimi lasmi, ki fotografom kaže jezik in včasih pozabi, kje živi. Sam je status zvezde preziral. Na elitnih prireditvah se je pogosto pojavil v cenenih oblačilih in brez nogavic. Bil je milo rečeno čudak. A če poskušas razumeti čas in prostor, postanejo nekatere stvari povsem nepomembne. Pa tudi vesolje morda ni bolj razumljivo. Postane pa zato veliko lepše.

Albert Einstein je umrl 18. aprila 1955 v judovski bolnišnici v New Yorku. Svet je izgubil največjega znanstvenika v zgodovini. +

14. marca bo Einsteinov dan tudi na programu Da Vinci Learning. Med drugim: Mejniki v znanosti ob 20. uri in Učne ure Marka Steela ob 20.30.